

FÁBIÁNNÉ DR. SZENCZI IBOLYA
középiskolai tanár, közoktatási szakértő
Batsányi János Gimnázium
Csongrád

DÉL-ALFÖLDI TIOK Érték és innováció a térségi közoktatásban Szerkesztette: Szuromi Pálné Szeged, 2007.

A magyar oktatás történetének utóbbi évtizedeit a kísérletezés, megújítás, útkeresés jellemezte. Az 1970-es évek elejétől – mikor e sorok írója pedagóguspályáját kezdte – mindig indult valamilyen oktatási kísérlet. Felsorolni is elég lenne az új programokat, de a pedagógiai szakirodalomban csak néhányra történő utalást lehet fellelni.

Ha a Dél-alföldi TIOK – Érték és innováció a térségi közoktatásban. Szerkesztette: Szuromi Pálné, Szeged, 2007. – kiadvány csupán a megörökítés szándékának felelne meg, már akkor is – önmagában – pedagógiatörténeti értéket képviselne.

A kötet többet ad egy oktatási kezdeményezés leírásánál: már Rózsa Vincéné igazgató (Csongrád Megyei Pedagógiai Szak- és Szakmai Szolgáltató Intézet, Szeged) és Bali Ferencné ügyvezető (Rendezvényház Csongrád Megyei Pedagógiai és Közművelődési Kht., Szeged) bevezetőjéből kirajzolódik, hogy ezt az innovációt nem csak a kísérletezés vágya hozta létre, hanem Magyarország megváltozott történelmi helyzete, az Európai Unióhoz való csatlakozása kényszerítette ki az oktatás tartalmi megújítását. Az EU-integráció olyan képzett munkaerőt vár el, mely a kompetencia megszerzését és szinten tartását élethosszig tartó tanulással éri el, s már a közoktatásnak is ehhez az igényhez kell alkalmazkodnia. „Az alkalmazóképes tudás a helyi és a regionális munkaerőpiaci elvárások szempontjából is meghatározó jelentőségű.” Szuromi Pálné szerkesztését dicséri a könyv felépítése, melynek első része az Útkeresést mutatja be.

Mészáros Zsolt, a szegedi Béke utcai Általános Iskola igazgatója írásában bemutatja az új program előzményeit, rávilágít a kitérőkre, s találó Seneca-idézet keretébe foglalja elemzését. Öröndöcs, hogy külön fejezetet kap a kötetben azon iskolák, óvodák bemutatása, melyek a Dél-alföldi TIOK-ot alkotják, részt vesznek a programban. Megismerjük a konzorcium intézményeit: Fazekas Gábor Általános Iskola, Kiskunhalas, Dürer Albert Általános Iskola, Gyula, Táncsics Mihály Gimnázium és Szakközépiskola, Orosháza, Béke utcai Általános Iskola, Szeged, Kossuth utcai Óvodai Körzet, Szentés, Koszta József Általános Iskola, Szentés, Krúdy Gyula Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola, Szeged, Móra Ferenc Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, Szeged, SZMJV ÓVI Vedres utcai Óvoda, Szeged, Vörösmarty Mihály Általános Iskola, Szeged.

Blahó János, az orosházi Táncsics Mihály Gimnázium és Szakközépiskola igazgatója intézménye bemutatását a hazai és nemzetközi oktatási folyamatokba helyezi, s rávilágít arra, hogy az iskoláknak „a tudásalapú gazdaságélénkítés” programjához kell képezniük diákjaikat. A kötetből kirajzolódik, hogy az iskolák szerepe a XXI. századra megváltozott: nem az ismerethalmazt, hanem „alkalmazkodóképes tudást” átadó intézményekre van szükség. Az iskolák között versenyhelyzet jött létre: sok múlik az igazgatókon, felismerik-e, hogyan kell átalakíta-

niuk a kihívásoknak megfelelően az iskola pedagógiai programját. Ha nem hallják meg az új programok hívószavát, egykori nagyhírű intézmények versenyképtelenné válnak, lemaradnak az iskolák közti versenyben.

A könyv legnagyobb terjedelmű részét a **kompetencia alapú oktatási kísérletek** leírása adja. A szövegértés-szövegalkotás folyamatának megújítását mutatja be Süle Márton, az orosz-házi Táncsics Mihály Gimnázium és Szakközépiskola tesztelő tanára. Érzékelteti, hogy a program a különböző készségek megszerzését és szinten tartását tartja a legfontosabbnak. Pádemé Forgács Erzsébet és Rimóczi Ildikó, a szegedi Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola tesztelő tanárai a szemléletváltásra hívják fel a figyelmet. A szakiskolai tesztelési tapasztalatokat osztja meg az olvasóval Figura Eszter és Posztósné Tompa Valéria, a szegedi Móra Ferenc Szakközépiskola tanárai. A szövegértés-szövegalkotás programcsomag alsó tagozatos alkalmazásának újdonságait ismerhetjük meg a szegedi Vörösmarty Mihály Általános Iskola tanítóitól, Megyesi Anikótól, Gulyásné Szabó Klárától és Borbély Lászlótól. A matematikatanítás sikerességét is segíti a kooperatív tanítás (Melaga Jánosné, Tóthné Hevesi Katalin, Szeged, Béke utcai Általános Iskola), a program metodikai sajátosságai élményszerűvé teszik a matematika órákat (Korsós Imre, Vári Ildikó, Schüssler Mónika, Vörösmarty Általános Iskola, Szeged), és az új érettségi követelményekre is eredményesen felkészítenek (Szinger Egon, Hollósnyé Mátyási Éva, Szeged, Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola) – tudjuk meg a kötetből.

Az angol nyelv tanításának újszerűségéről, a kreatív kommunikációról, a kedvező attitűd kialakításáról kapunk képet Dirner Ágota, Kozmáné Vajer Ildikó (Szeged, Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola), Lugosiné Schuster Szilvia, Németh-Szabados Klára (Szeged, Móra Ferenc Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium), Furák Andrea, Odorics Helga (Szeged, Béke utcai Általános Iskola) írásaiból.

A szociális életvitel és környezeti kompetenciák kialakításáról, az életpálya-építés kompetenciaterület fejlesztési programjáról számolnak be Szitásné Kőszegi Irén, Kapai Éva, Korsós Imre, Schüssler Mónika, Borbély László, a Vörösmarty Általános Iskola, Szeged tanárai, Kárász Péter, Maglóciné Gertner Mária, a Fazekas Gábor utcai Általános Iskola, Kiskunhalas pedagógusai. Az új programcsomag szinte a tantárgyak mindegyikére érvényes, mutatja be írásában Nádházi István intézményvezető (Dürer Albert Általános Iskola, Gyula).

A kötet egyik legfontosabb tanulmánya Kálmánné Gát Klára munkája, aki a digitális tananyagkezelésre hívja fel a figyelmet.

A program az óvodai korcsoportot is érinti. Rill Zoltánné (Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzat ÓVI, Vedres utcai Óvoda) érdekes ismertetésben arról számol be, hogyan kerül a föld, víz, levegő, tűz a mindennapi óvodai életbe. Az óvoda-iskola átmenethez alkalmazható új módszerekről tájékoztat Garainé Szász Katalin (Szentés, Farkas Antal utcai Óvoda). A kompetencia alapú óvodai programcsomag tesztelését mutatja be Ternainé Fodor Mariann körzeti óvodavezető.

Szuromi Pálné szerkesztő arra is ügyelt, hogy a programcsomag ne csak a tanárok nézőpontjából rajzolódjon ki. Helyet kap a könyvben a **tanulói vélemény** (Kárász Péter, Vargáné Mészáros Ildikó, Kiskunhalas, Fazekas Gábor utcai Általános Iskola, Lucza László, Szentés, Koszta József Általános Iskola), és a **szülők álláspontja** is megjelenik.

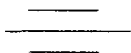
A kiadványt jó minőségű fotók színesítik, amelyek tanítási és óvodai foglalkozási részleteket, HEFOP-termeket, tanulói munkákat, természettudományos kísérleteket mutatnak be.

A kötet nemcsak a pedagógusok, diákok, szülők számára jelent érdekes szakmai leírást, hanem az oktatási folyamatokat távolabbról figyelőknek, érdeklődőknek is „lépéstartást” kínál. Megismertet sajtotban „röpködő” olyan fogalmakkal, melyek hallatán az iskola szűk körén kívül lévők joggal érzik úgy, hogy lemaradtak az új tanítási folyamatok követésében (SDT =

Sulinet Digitális Tudásbázis, SZFP = Szakiskolai Fejlesztési Program, IKT = Információs és Kommunikációs Technológiák, TIOK = Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program).

A könyv tanulmányai jól érzékeltetik szakmabeliek és kívülállók számára egyaránt, hogy a HEFOP-program Szent-Györgyi Albertnek az iskoláról vallott gondolataira épül:

„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömét.”

DR. H. TÓTH ISTVÁN

egyetemi docens

Károly Egyetem Filozófiai Fakultása

Prága

Dr. Zimányi Árpád (szerk.): Hagyomány és újítás a helyesírásban

2007 áprilisában jelent meg az Eszterházy Károly Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének új, 340 oldalas kiadványa, a „**Hagyomány és újítás a helyesírásban**” című, amely rangos jubileumhoz kötődik. 1987-ben adott otthont Eger város főiskolája a pedagógusképző intézmények első országos helyesírási versenyének. Az immár húsz alkalommal megrendezett vetélkedéshez nagy érdeklődéssel kísért, elméleti és gyakorlati kérdéseket taglaló szakmai konferencia is kapcsolódott. Az előadásokat közkinccsé tudták tenni az előadók, karöltve a szervezőkkel, hogy a szélesebb szakmai közönség is mielőbb kamatoztathassa a legfrissebb kutatási eredményeket. Népszerű sorozatot sikerült elindítaniuk és fenntartaniuk a Nagy J. Béla nevét viselő helyesírási rendezvény szervezőinek.

Ez a kötet válogatás az eddig megjelent kiadványokból. Bőséges forrásból merítettek a szerkesztői: BOZSIK GABRIELLA, EÖRY VILMA és V. RAISZ RÓZSA, valamint a könyv lektora és felelős szerkesztője: ZIMÁNYI ÁRPÁD. A magyar helyesírás történetének és elméletének, valamint a helyes írás gyakorlatának kérdései mellett hangsúlyosan szerepelnek a könyvben a helyesírás-tanítás módszertanát bővítő útmutatók, tanácsok. Jó érzékkel válogatták a helyesírás fejlesztése és ellenőrzése érdekében bármikor kamatoztatható feladatsorokat, munkalapokat. A 18 szerző 29 tanulmányát két vaskosabb fejezetbe tagolták a szerkesztők „*Folytonosság és változékonyság a helyesírásban*”, valamint „*Helyesírás-tanítás, helyesírási versenyek*” címmel.

Most a helyesírás-fejlesztő munkánkban közvetlenül hasznosítható tanulmányokról szövegek.

FÁBIÁN PÁL a „*Helyesírási szabályzatunk 11. kiadásáról (Helyesírás-politikai eszmefuttatás)*” címmel a szabályzatok elavulásának három kiemelkedő okát világítja meg ebben a feltartóztathatatlan folyamatban. A nyelv szüntelen fejlődése a példatárak korrodálódását eredményezi: nő az elavult szavak köre, dinamikus erejű az új szavak és kifejezések születése, tehát a nyelv túllép a szabályzatokon. A szabályzat elavulásában szerepet játszanak a nyelvtudomány friss kutatási eredményei, ezek beépülnek az iskolai nyelvtanításba. A harmadik ok a